

ОСОБЛИВОСТІ ОБЛІКУ ДОВГОСТРОКОВИХ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ ПІДПРИЄМСТВА, ЯК ДЖЕРЕЛ ФІНАНСУВАННЯ ЙОГО РОЗВИТКУ

Мотова А.В.

Науковий керівник: доцент кафедри обліку, аналізу і аудиту, д.е.н. Волощук Л.О.

Одеський національний політехнічний університет, м. Одеса

Важливою умовою розвитку підприємства, відповідно до обраної економічної та фінансової стратегії, є його висока інвестиційна активність. Інвестиційна активність підприємства являє собою один з найбільш важливих аспектів фінансової діяльності будь-якої динамічно розвиваючої організації, керівництво якої дає пріоритет з позиції довгострокової перспективи [1].

Приймаючи те чи інше рішення про довгострокове вкладення капіталу, підприємство розраховує, що витрачені кошти принесуть певну вигоду в майбутньому. Довгостроковими інвестиціями є вкладення в такі активи як обладнання, будівлі та споруди, в освоєння і випуск нової продукції.

Довгострокові зобов'язання є джерелом фінансування довгострокових проектів підприємства. Зобов'язання підприємства відіграють важливу роль у його господарській діяльності. Практично кожне велике підприємство, що займається виробництвом має зобов'язання, термін яких більший одного року [2]. Зобов'язання підприємства входять до складу його пасивів і є досить вагомими в фінансуванні його діяльності та розвитку, а відношення зобов'язань підприємства до його власного капіталу показує фінансову стійкість організації, її незалежність та можливості виживання на ринку. Відсутність обліку зобов'язань підприємства та їх контролю може привести до значних збитків та навіть банкрутства. Саме тому вірне відображення в обліку довгострокових зобов'язань підприємства, як джерел фінансування його розвитку, є одним із пріоритетних завдань будь-якої компанії, що й обумовлює актуальність обраного напрямку дослідження.

Основним нормативним актом, що регулює в Україні облік зобов'язань, є П(С)БО 11 "Зобов'язання" [3].

Всі довгострокові зобов'язання в П(С)БО 11 розділені на чотири групи (табл. 1).

Таблиця 1

Групування довгострокових зобов'язань

Довгострокові зобов'язання	Всі зобов'язання, які не є поточними:
	- довгострокові кредити банків;
	- інші довгострокові зобов'язання (заборгованість по довгострокових векселях, випущені облігації, фінансова оренда тощо);
	- відстрочені податкові зобов'язання;
	- довгострокові забезпечення (витрати на оплату майбутніх відпусток, гарантійні зобов'язання тощо).

Обліковуються довгострокові зобов'язання на рахунках п'ятого класу Плану рахунків. Він має шість рахунків і тринадцять субрахунків. У таблиці 2 показано розподіл рахунків і субрахунків п'ятого розділу Плану рахунків відповідно до групування довгострокових зобов'язань підприємства, запропонованого П(С)БО 11. Синтетичний та аналітичний облік довгострокових зобов'язань також детально розглянуто у таблиці 2 [4].

План рахунків, на яких обліковуються довгострокові зобов'язання та їх відображення у звітності

Синтетичні рахунки (рахунки першого порядку)		Субрахунки (рахунки другого порядку)		Відображення Баланс
Код	Назва	Код	Назва	Назва
50	Довгострокові позики	501	Довгострокові кредити банків у національній валюті	1510 «Довгострокові кредити банків»
		502	Довгострокові кредити банків в іноземній валюті	
		503	Відстрочені довгострокові кредити банків у національній валюті	
		504	Відстрочені довгострокові кредити банків в іноземній валюті	
		505	Інші довгострокові позики в національній валюті	
		506	Інші довгострокові позики в іноземній валюті	
51	Довгострокові векселі видані	511	Довгострокові векселі, видані в національній валюті	1515 «Інші довгострокові зобов'язання»
		512	Довгострокові векселі, видані в іноземній валюті	
52	Довгострокові зобов'язання за облігаціями	521	Зобов'язання за облігаціями	
		522	Премія за випущеними облігаціями	
		523	Дисконт за випущеними облігаціями	
53	Довгострокові зобов'язання з оренди	531	Зобов'язання з фінансової оренди	
		532	Зобов'язання з оренди цілісних майнових комплексів	
54	Відстрочені податкові зобов'язання		За видами зобов'язань	1500 «Відстрочені податкові зобов'язання»
55	Інші довгострокові зобов'язання		За видами зобов'язань	1515 «Інші довгострокові зобов'язання»

Групування довгострокових зобов'язань за П(С)БО 11 на чотири групи не відповідає тому групуванню, що дане в Плані рахунків. Необхідно привести у відповідність П (С) БО 11 «Зобов'язання» та вітчизняний План рахунків бухгалтерського обліку в частині складових довгострокових зобов'язань .

Для більшості рахунків зобов'язань Планом рахунків передбачено відкриття субрахунків, що деталізують об'єкти обліку. Однак, за допомогою синтетичного обліку неможливо контролювати наявність та погашення кожного виду зобов'язань. Для одержання детальної інформації, необхідної для управління зобов'язаннями за окремими видами, до окремих рахунків синтетичного обліку відкривають рахунки аналітичного обліку.

Відповідно до потреб розвитку підприємства облік зобов'язань є джерелом забезпечення найбільш ефективних форм та умов залучення позикового капіталу з різних джерел.

Отже, вірне відображення в обліку довгострокових зобов'язань підприємства дає змогу достовірно оцінити фінансовий стан підприємства, визначити його стійкість та незалежність,

вчасно передбачити негативні зміни в звітності та ризики фінансової безпеки. Залучення довгострокових зобов'язань підприємства, як джерел фінансування його розвитку та вдосконалення їх обліку, призведе до позитивних наслідків, адже це дасть змогу до збільшення капіталу підприємства та його активів, підприємство буде здатним до покриття запасів, завдяки власним оборотним коштам та довгостроковим джерелам.

Література

1. Волощук Л.О. Аналітичні інструменти управління інноваційним розвитком промислового підприємства: [моногр.] / Л.О. Волощук, В.В. Кірсанова, С.В. Філіппова. – Одеса: ФОП Бондаренко М.О., 2014.–180 с.
2. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» від 07.02.2013 р. № 73 (із змінами та доповненнями).
3. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 11 "Зобов'язання" від 31 січня 2000 р. N 20 (із змінами та доповненнями).
4. План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій Затверджено наказом Міністерства фінансів України від № 1591 [Електронний ресурс] // <http://zakon1.rada.gov.ua>.
5. Волощук Л.О. Обліково-аналітичні інструменти управління реальними інвестиціями в процесі інноваційного розвитку промислових підприємств : [моногр.] / В.В. Кірсанова, Л.О. Волощук, С.В. Філіппова. – Одеса: ФОП Бондаренко М.О., 2015. – 198 с.
6. Дослідження розвитку ринку фінансових послуг України [Електронний ресурс] / Є.І. Масленніков, А.А. Чкан // Економіка: реалії часу. Науковий журнал. – 2012. – № 2 (3). – С. 105-110. – Режим доступу до журн.: <http://www.economics.opu.ua/n3.html>.
7. Напрями фінансового моніторингу в системі управління. [Електронний ресурс] / Т.В. Белопольська // Економіка: реалії часу. Науковий журнал. – 2011. – № 1 (1). – С. 38-41. – Режим доступу до журн.: <http://economics.opu.ua/files/archive/2011/n1.htm>.